

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۱۱۲۸

شماره ثبت ۴۸۷

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۳/۵/۲۸

یک شوری

طرح اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: شوراها و امور داخلی کشور

فرعی: امنیت ملی و سیاست خارجی - فرهنگی - قضائی و حقوقی

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۲۷ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

انتخابات مجلس شورای اسلامی و مجلس خبرگان رهبری را می‌توان از مهمترین انتخابات ها در نظام جمهوری اسلامی ایران محسوب نمود که نظیر سایر انتخابات ها در نظام جمهوری اسلامی ایران بیانگر بعد مردمی و جمهوریت نظام اسلامی می باشد. به همین دلیل چگونگی و نحوه برگزاری و اجرای انتخابات از جایگاه به‌سزایی برخوردار است.

در این رابطه، مجلس شورای اسلامی تاکنون قوانین متعددی در خصوص انتخابات مجلس شورای اسلامی وضع نموده است که قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ با اصلاحات بعدی آخرین اراده قانونگذار در این خصوص است.

از سوی دیگر بر اساس اصل یکصد و هشتم (۱۰۸) قانون اساسی «قانون مربوط به تعداد و شرایط خبرگان، کیفیت انتخاب آنها و آیین‌نامه داخلی جلسات آنان برای نخستین دوره باید به‌وسیله فقهای اولین دوره شورای نگهبان تهیه و با اکثریت آراء آنان تصویب شود و به تصویب نهایی رهبر انقلاب برسد.

از آن پس هرگونه تغییر و تجدیدنظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان در صلاحیت خود آنان است.»

به موجب ماده (۵) «قانون انتخابات، تعداد، شرایط و آیین نامه داخلی مجلس خبرگان رهبری» «خبرگان، برای مدت هشت سال، انتخاب می شوند و شش ماه به پایان هر دوره، باید انتخابات دوره بعد آغاز گردد، به طوری که سه ماه به پایان هر دوره، انتخابات دوره بعد خاتمه یافته باشد.»

لذا همانگونه که مشاهده می شود انتخابات مجلس خبرگان رهبری هر هشت سال و انتخابات مجلس شورای اسلامی هر چهار سال برگزار خواهد شد.

اما مطابق مصوبه مجلس خبرگان رهبری، انتخابات دوره پنجم مجلس خبرگان رهبری همزمان با دوره دهم مجلس شورای اسلامی برگزار خواهد شد که این امر باعث خواهد شد به صورت استثنایی دوره چهارم مجلس خبرگان رهبری از ۸ سال به ۹ سال افزایش یابد که با توجه به صلاحیت خود مجلس خبرگان در تصویب قانون مربوط به کیفیت انتخاب آنها و عدم اشاره به مدت دوره نمایندگی این مجلس در قانون اساسی بلاشکال می باشد.

حال با عنایت به مطالب مذکور به نظر می رسد از این پس انتخابات مجلس شورای اسلامی به صورت متناوب و هر دو دوره یکبار همزمان با برگزاری انتخابات مجلس خبرگان رهبری خواهد بود. در این رابطه آنچه مهم می نماید موضوع اجرای انتخابات می باشد. توضیح آنکه هم اکنون زمان بندی برگزاری انتخابات و نحوه تشکیل و ترکیب هیأت‌های اجرائی و نحوه اجرای هر

دو انتخابات با یکدیگر دارای تفاوت هایی می باشند که بدون تردید برای برگزاری صحیح و مناسب همزمان این دو انتخابات لازم است هماهنگی هایی در این خصوص وجود داشته باشد. بنابراین در این خصوص ترکیب و نحوه کارکرد هیأت های اجرائی و مسائل پیرامون آن از مسایل مورد توجه می باشد که لازم است یکسان سازی هایی در اینگونه موارد بوجود آید به نحوی که تعارض و ابهامی در مرحله اجراء و برگزاری انتخابات وجود نداشته باشد.

مسأله دیگر در رابطه با انتخابات مجلس شورای اسلامی بحث نحوه تبلیغات، نظارت بر این امر و عدم وجود مقررات مشخصی در این رابطه است. یکی از موارد مهم عدم وجود مقررات شفاف در رابطه با ممنوعیت ها و مجازات ها در رابطه با تخلفات دوره تبلیغات است که این امر نیازمند وضع ضوابط دقیقی در رابطه با موضوع است که در حال حاضر وجود ندارد. نکته دیگری که در رابطه با تبلیغات انتخاباتی مطرح می شود و در قوانین به صورت دقیق در رابطه با آن تعیین تکلیف نشده است، عدم وجود شفافیت در میزان هزینه های انتخاباتی نامزدها و تبلیغات آنهاست که این امر نیز نیازمند تصریح قانونگذار است.

همچنین عدم وجود منع صریح قانونی برای حمایت کلیه دست اندرکاران اجرائی و نظارتی انتخابات از نامزدی فرد یا جریانی خاص نیز علی رغم تأکیدات رهبر معظم انقلاب از ایرادات قوانین جاری است.

مهلت کم شورای نگهبان برای رسیدگی و احراز صلاحیت نامزدها نیز یکی دیگر از مسائلی می باشد که می تواند از یکسو عملکرد نهاد مهمی چون شورای

نگهبان را خدشه‌دار سازد و از سوی دیگر منجر به تضييع حقوق افراد شود.
بنابراين طرح حاضر با هدف اصلي هماهنگي در برگزاري همزمان انتخابات مجلس شوراي اسلامي و مجلس خبرگان رهبري و همچنين رفع ساير ايرادات و كاستي‌هايي است كه در خصوص قانون انتخابات مجلس شوراي اسلامي وجود دارد، تهيه شده است. لذا طرح ذيل تقديم مجلس شوراي اسلامي مي‌گردد:

دهقاني نقندر - اسفنايي - نادران - بذرپاش - كوليوند - اميرآبادي فراهاني -
سعدي - محمدابراهيم رضايي - سيدهادي حسيني - احمددي لاشكي -
خسروي سهل آبادي - اسماعيل نيا - صادقي - پوراابراهيم داوراني - منادي -
فولادگر - موسوي نژاد - احمد توكللي - نجابت - كريمي قدوسي - دهدشتي -
آريائي نژاد - شكري - قره سيدرومياني - رحماندوست - فرهنگي - سبحاني نيا

عنوان طرح:

طرح اصلاح موادي از قانون انتخابات مجلس شوراي اسلامي

ماده ۱- يك تبصره به عنوان تبصره «۲» به ماده (۱) قانون انتخابات مجلس شوراي اسلامي مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ الحاق و عنوان تبصره اين ماده به «تبصره ۱» اصلاح مي‌شود.

تبصره ۲- در دوره هايي كه علاوه بر انتخابات مجلس شوراي اسلامي، انتخابات مجلس خبرگان نيز برگزار خواهد شد، وزارت كشور موظف است ترتيبی اتخاذ نمايد تا انتخابات مجلس شوراي اسلامي و انتخابات مجلس

خبرگان به صورت همزمان در یک روز برگزار شود.

ماده ۲- در ماده (۱۰) و تبصره (۱) آن عبارت «و شماره ملی» بعد از کلمه «شناسنامه» اضافه شود.

ماده ۳- در ماده (۲۸) اصلاحات ذیل صورت می گیرد:

الف) بندهای زیر جایگزین بند (۱) و ترتیب بندها اصلاح می شود:

۱- اعتقاد و تعهد به مبانی اسلام

۲- التزام عملی به انجام واجبات و ترک محرمات

۳- اعتقاد و التزام عملی به نظام جمهوری اسلامی ایران

ب) در تبصره (۱) عبارت «از التزام عملی به اسلام، مذکور در بند (۱)» به

عبارت «از اعتقاد و التزام عملی مذکور در بندهای (۱) و (۲)» اصلاح می شود.

ماده ۴- در ماده (۳۱) اصلاحات ذیل به عمل خواهد آمد:

۱- عبارت «دادستان و» بعد از عبارت «عضویت» اضافه می شود.

۲- عبارت «نه نفر» در این ماده به «هشت نفر» اصلاح می شود.

۳- تبصره این ماده به شرح ذیل اصلاح می شود:

تبصره- در دوره هایی که انتخابات مجلس شورای اسلامی همزمان با

انتخابات مجلس خبرگان رهبری برگزار می شود، هیأت اجرایی مرکز حوزه

انتخابیه و حوزه های فرعی (شهرستان و بخش) حسب مورد همان هیأت

اجرایی شهرستان و بخش در انتخابات مجلس خبرگان رهبری می باشد.

ماده ۵- ماده (۳۲) به شرح ذیل اصلاح می شود:

(۱) عبارت «تشکیل جلسه داده و سی نفر از روحانیون و معتمدین اقشار مختلف مردم حوزه انتخابیه را که بومی بوده و یا حداقل دارای سه سال سابقه سکونت در حوزه انتخابیه باشند» جایگزین عبارت «سی نفر از معتمدین بومی ساکن در محل و یا ساکنینی که حداقل دارای پنج سال سابقه سکونت در حوزه انتخابیه هستند» می شود.

(۲) عبارت «دو روز اظهارنظر کتبی خود نسبت به تأیید صلاحیت آنان» جایگزین عبارت «سه روز نسبت به تأیید صلاحیت آنان اظهارنظر کتبی خود» می شود.

(۳) عبارت «نه نفر» به عبارت «هشت نفر» اصلاح می شود.

(۴) در تبصره (۱) عبارت «دو برابر» به عبارت «کسری معتمدین» اصلاح می شود.

(۵) تبصره (۲) به شرح ذیل اصلاح می شود:

تبصره ۲- معتمدین این ماده باید دارای همان شرایط معتمدین هیأت‌های اجرائی موضوع انتخابات مجلس خبرگان رهبری باشند.

معتمدین هیأت اجرائی حوزه های اقلیت دینی از شرط ایمان و التزام عملی به اسلام معاف بوده و باید در دین خود ثابت‌العقیده و دارای امانت و وثوق باشند.

ماده ۶- ماده (۳۴) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- در تبصره (۱) ماده (۳۴) عبارت «فرماندار یا بخشدار حوزه انتخابیه و یا رئیس ثبت احوال» به عبارت «مقامات اداری» و عبارت «مقام اجرایی مافوق» به عبارت «مقامات اجرایی مافوق آنها» اصلاح می‌شود.

۲- عبارت «در صورت عدم حضور فرماندار یا بخشدار حسب مورد در جلسه هیأت‌های اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و حوزه های فرعی، معتمدین حاضر یک نفر از میان خود را به عنوان رئیس همان جلسه انتخاب می‌کنند» به ذیل تبصره (۱) اضافه می‌شود.

۳- در تبصره (۲) ماده (۳۴) عبارت «و دادستان» بعد از عبارت «رئیس ثبت احوال» اضافه می‌شود.

ماده ۷- متن زیر به عنوان تبصره (۴) به ماده (۴۵) الحاق می‌شود:

تبصره ۴- داوطلبان نمایندگی مجلس شورای اسلامی موظفند سه ماه قبل از شروع ثبت نام رسمی مذکور در این ماده ظرف ده روز، داوطلبی خود را به هیأت نظارت استان ذی‌ربط اعلام و مدارک مورد نیاز هیأت مزبور را جهت بررسی توسط هیأت‌های نظارت و شورای نگهبان ارائه نمایند. اعلام و انتشار نامزدی افراد پیش از زمان ثبت نام موضوع این ماده در رسانه ها ممنوع است. وزارت کشور مکلف است در اجرای حکم این تبصره و زمان ثبت نام به نحو مقتضی اطلاع رسانی نماید.

ماده ۸- متن زیر به عنوان تبصره (۱) به ماده (۵۲) الحاق و ترتیب تبصره‌ها اصلاح می‌شود:

تبصره ۱- هیأت نظارت استان موظف است رأساً و یا از طریق نمایندگان خود از زمان آغاز فرصت سه ماهه موضوع تبصره (۴) ماده (۴۵) تا پایان مهلت قانونی این هیأت، پیش از اعلام نظر در خصوص داوطلبینی که در معرض رد یا عدم احراز صلاحیت هستند، توضیحات و اظهارات داوطلبان مذکور را استماع نماید.

ماده ۹- تبصره زیر به ماده (۵۶) الحاق می‌شود:

تبصره- داوطلبان موظفند گزارشی از کلیه هزینه‌های مربوط به انتخابات خود از جمله تبلیغات و برگزاری همایش‌های انتخاباتی (میتینگ‌ها) که توسط ستادهای انتخاباتی و یا سایر اطرافیان صورت گرفته است را در فرم مخصوصی که از سوی وزارت کشور تهیه می‌شود درج و به رئیس هیأت نظارت استان تحویل نمایند.

ماده ۱۰- ماده (۵۷) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۵۷- به منظور نظارت و کنترل نحوه تبلیغات نامزدها و هزینه آن، در هر استان کمیسیونی به نام کمیسیون بازرسی تبلیغات انتخابات مجلس شورای اسلامی زیر نظر رئیس ستاد انتخابات استان در محل استانداری مرکز حوزه انتخابیه با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

۱- نماینده هیأت نظارت استان

۲- نماینده رئیس دادگستری استان

۳- نماینده صدا و سیما مرکز استان

۴- نماینده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

۵- نماینده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

تبصره ۱- کمیسیون بازرسی تبلیغات موظف است پیش از شروع تبلیغات راهنمایی ها و ارشادات لازم را در چهارچوب قوانین و مقررات در خصوص نحوه تبلیغات به نامزدها و ستادهای انتخاباتی ارائه و بر نحوه اجرای قانون توسط کاندیداها در طول دوره انتخابات نظارت نماید. نامزدها و ستادهای انتخاباتی موظفند بر اساس راهنمایی های کمیسیون مذکور عمل کنند و از انجام هزینه های غیرمتعارف خودداری نمایند.

تبصره ۲- کمیسیون بازرسی تبلیغات در صورت مشاهده هرگونه تخلف در انجام تبلیغات توسط نامزدها و یا ستادهای انتخاباتی موظف است مراتب را به نامزدها و مسئولان ستادهای مزبور تذکر دهد. در صورت تکرار کمیسیون مزبور پس از بررسی تخلف موضوع را به هیأت نظارت استان اعلام می نماید.

ماده ۱۱- ماده (۶۰) به شرح ذیل اصلاح می شود:

ماده ۶۰- اعضای شورای نگهبان، اعضای هیأت های نظارت شورای نگهبان، رئیس جمهور، وزیر کشور و معاونان و مشاوران آنها، رئیس ستاد انتخابات کشور، استانداران، فرمانداران و معاونان و مشاوران آنها و اعضای هیأت های اجرائی انتخابات و سایر دست اندرکاران امور اجرائی و نظارتی انتخابات نمی توانند به

نفع یا به ضرر نامزدها و جریانات سیاسی در انتخابات اعلام نظر نمایند.
تبصره- در صورت تخلف از حکم این ماده مرتکبان به جزای نقدی
درجه شش موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ محکوم
خواهند شد.

ماده ۱۲- ماده (۶۱) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

ماده ۶۱- الصاق اعلامیه، پوستر و هرگونه آگهی تبلیغاتی روی علائم
راهنمایی، تابلوی بیمارستان‌ها و تابلوی مدارس و سایر مؤسسات آموزشی و
سازمان‌های عمومی و ادارات دولتی و سازمانهای وابسته به دولت و اتومبیل‌های
دولتی و اتوبوس‌های شرکت واحد اتوبوسرانی و تأسیسات عمومی و دولتی و
صندوق‌های پست، باجه‌های تلفن، پستهای برق و تلفن، تابلوها و همچنین
اماکن بخش خصوصی (مگر با رضایت مالکان یا متصرفان) در سراسر کشور
ممنوع می‌باشد.

تبصره- شهرداری‌ها، فرمانداری‌ها و بخشداریه‌ها می‌توانند با استفاده از
امکانات محلی، مکانهای مناسبی اعم از ثابت یا سیار را برای الصاق یا ارائه آثار
تبلیغاتی نامزدها تعیین نمایند.

ماده ۱۳- ماده زیر به عنوان ماده (۶۵ مکرر) به قانون انتخابات مجلس

شورای اسلامی الحاق می‌شود:

ماده ۶۵- در فعالیت‌های تبلیغات انتخابات، انجام امور زیر ممنوع است

و مرتکبان تحت پیگیری قانونی قرار می گیرند.

۱- نوشتن یا اظهار مطالب خلاف واقع

۲- دیوار نویسی

۳- انتشار اعلام نظر مقامات و اشخاص موضوع ماده (۶۰) این قانون

۴- فریب و اغوای مردم از طریق سوء استفاده از اعلام نظر یا عکس

شخصیت ها و مقامات دولتی مذکور در ماده (۲۹) این قانون

۵- تبلیغ علیه نامزدها و هرگونه هتک حرمت و حیثیت آنان

۶- تخریب یا پاره کردن عکس و دیگر آثار تبلیغاتی نامزدها در مهلت

قانونی تبلیغات که در محل های مجاز الصاق شده و یا قرار گرفته باشد.

۷- انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی نظیر سخنرانی و انتشار محموله های

تبلیغاتی به نفع نامزد خاص خارج از مهلت قانونی تبلیغات

۸- اخلال و برهم زدن اجتماعات و سخنرانی های قانونی و تعرض به

ستادهای انتخاباتی نامزدها

۹- استفاده از هرگونه آثار تبلیغاتی از سوی نامزدها و طرفداران آنان اعم

از آثار کاغذی، پارچه ای، مقوایی، فلزی یا هر جنس دیگر با ابعاد بیشتر از

۵۰ در ۷۰ سانتیمتر

متخلفان از این ماده به یکی از مجازات های درجه شش موضوع ماده (۱۹)

قانون مجازات اسلامی محکوم می شوند.

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین به شرح پیوست نسبت به طرح اصلاح

موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌گردد.

معاونت قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۲):

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است.

رعایت نشده است، متن اصلاحی طرح به ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۴):

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می گردد.

طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد.

اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می گردد.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس؛

وضعیت طرح تقدیمی از جهت رعایت مقررات آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بشرح

زیر می باشد:

ماده ۱۳۱ -

۱- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد
 ندارد

۲- موضوع و عنوان مشخص دارد
 ندارد

۳- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد
 ندارد

۴- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد
 ندارد

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ مجلس / کمیسیون
(موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:
 با انقضاء شش ماه پیش از انقضاء شش ماه
مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد.
 نمی باشد.

ماده ۱۴۲ - طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجه با ایراد نمی باشد.
 می باشد. بیش از یک موضوع مواد متعدد

ماده ۱۴۴ - رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
 نشده است. موارد و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ماده ۱۸۵ - موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.
 می شود دارد.

تعداد ..... برگ اظهارنظر به عنوان ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات

کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد
 وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسیهای به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد دوازده برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

الف - دلایل و ضرورت قانونگذاری

در خصوص اصلاح قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی سه طرح با عناوین:

۱- الحاق یک تبصره به ماده (۹) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی به شماره چاپ ۵۷۱

۲- اصلاح ماده (۴) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی به شماره چاپ ۷۶۰

۳- اصلاح بند (۶) ماده (۲۸) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی به شماره چاپ ۶۸۹

اعلام وصول شده است که مناسب است در قالب یک طرح مورد بررسی قرار گیرد.

ب - سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	متعارض
۱	اصل یکصد و هشتم			
۲	قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری		۵	
۳	قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ با رعایت اصلاحات بعدی	۱۳۷۸/۹/۷	۱، ۱۰، ۲۸، ۳۱، ۳۲، ۳ ۴، ۴۵، ۵۲، ۵۶، ۵۷، ۶ ۰، ۶۰، ۶۱، ۶۵، ۶۹	
۴	قانون مجازات اسلامی	۱۳۹۲/۲/۱	۱۹	
۵	قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری و آیین نامه اجرایی		کل مواد	
۶	قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ با رعایت اصلاحات بعدی		کل مواد	

اصل یکصد و هشتم:

قانون مربوط به تعداد و شرایط خبرگان، کیفیت انتخاب آنها و آیین نامه داخلی جلسات آنان برای نخستین دوره باید به وسیله فقها اولین شورای نگهبان تهیه و با اکثریت آراء آنان تصویب شود و به تصویب نهایی رهبر انقلاب برسد. از آن پس هر گونه تغییر و تجدید نظر در این قانون و تصویب سایر مقررات مربوط به وظایف خبرگان در صلاحیت خود آنان است.

قانون انتخابات مجلس خبرگان رهبری

ماده ۵- خبرگان، برای مدت هشت سال، انتخاب می‌شوند و شش ماه به پایان هر دوره، باید انتخابات دوره بعد آغاز گردد، به طوری که سه ماه به پایان هر دوره، انتخابات دوره بعد خاتمه یافته باشد.

قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸/۹/۷ با رعایت اصلاحات بعدی

ماده ۱- انتخابات مجلس شورای اسلامی بر طبق مقررات این قانون انجام می‌گیرد و دولت موظف است در برگزاری انتخابات ترتیبی اتخاذ نماید که پیش از پایان دوره قبلی، انتخابات را برگزار نماید به طوری که کشور در هیچ زمان بدون مجلس نباشد.

تبصره - مقصود از کلمه "مجلس" در این قانون، مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

ماده ۱۰- در هر مرحله انتخاباتی هر شخص واجد شرایط فقط می‌تواند یکبار با ارائه شناسنامه رأی دهد.

تبصره ۱- اخذ رأی در زندانها و پادگانها و بیمارستانها نیز فقط با ارائه شناسنامه می‌باشد.

تبصره ۲- شناسنامه رأی دهنده مهیور می‌گردد.

تبصره ۳- اخذ رأی در کلیه حوزه‌های انتخابیه کشور در یک روز انجام می‌شود و مدت آن

حداقل ده ساعت است و در صورت ضرورت قابل تمدید می‌باشد.

تبصره ۴- تشخیص ضرورت و مدت تمدید اخذ رأی در یک حوزه یا سراسر کشور به عهده

وزیر کشور است.

تبصره ۵- اخذ رأی باید در یکی از روزهای تعطیل رسمی باشد.

ماده ۲۸ - انتخاب شوندگان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط زیر باشند :

۱ - اعتقاد و التزام عملی به اسلام و نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.

۲ - تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۳ - ابراز وفاداری به قانون اساسی و اصل مترقی ولایت مطلقه فقیه.

۴ - داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا معادل آن .

۵ - نداشتن سوء شهرت در حوزه انتخابیه.

۶ - سلامت جسمی در حد برخورداری از نعمت بینائی، شنوائی و گویائی.

۷ - حداقل سن سی سال تمام و حداکثر هفتاد و پنج سال تمام.

تبصره ۱ - داوطلبان نمایندگی اقلیتهای دینی مصرح در قانون اساسی از التزام عملی به اسلام،

مذکور در بند (۱) مستثنی بوده و باید در دین خود ثابت العقیده باشند.

تبصره ۲ - حذف شد .

تبصره ۳ - هر دوره نمایندگی مجلس شورای اسلامی معادل یک مقطع تحصیلی فقط برای

شرکت در انتخابات محسوب می شود .

ماده ۳۱ - بلافاصله پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور، فرماندار یا

بخشدار مرکز حوزه انتخابیه دستور تشکیل هیأتهای اجرائی حوزه‌های فرعی را به فرماندار یا

بخشدار حوزه‌های فرعی، صادر نموده و خود موظف است ظرف شش روز در مرکز حوزه

انتخابیه، هیأت اجرائی انتخابات را با حضور هیأت نظارت شورای نگهبان به ریاست خود و

عضویت رئیس ثبت احوال مرکز حوزه انتخابیه و نه نفر معتمدین موضوع ماده (۳۲) تشکیل دهد.

تبصره - در شهرستان و بخشهایی که شورای اسلامی شهرستان یا بخش تشکیل شده است، یک

نفر از اعضای شورا و به انتخاب شورا، یکی از نه نفر معتمدین مذکور خواهد بود.

ماده ۳۲ - فرماندار یا بخشدار مرکز هر حوزه انتخابیه، جهت انتخاب معتمدین اصلی و علی‌البدل

هیأت اجرائی موضوع ماده (۳۱)، سی نفر از معتمدین بومی ساکن در محل و یا ساکنینی که

حداقل دارای پنج سال سابقه سکونت در حوزه انتخابیه هستند را از بین کلیه اقشار واجد شرایط

در این قانون انتخاب و به منظور تأیید صلاحیت به هیأت نظارت مربوط معرفی می‌نماید. هیأت

نظارت مزبور حداکثر ظرف مدت سه روز نسبت به تأیید صلاحیت آنان اظهارنظر کتبی خود را به فرماندار یا بخشدار ارسال می‌دارد. فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه بلافاصله از سوی نفر معتمدین محلی تأیید شده از سوی هیأت نظارت، کتباً دعوت به عمل آورده و مدعوین حداکثر ظرف دو روز از تاریخ دعوت تشکیل جلسه می‌دهند و پس از حضور حداقل دو سوم مدعوین (بیست نفر) در حضور هیأت نظارت از بین خود نه نفر را به عنوان معتمدین اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدین علی‌البدل هیأت اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۱ - چنانچه هیأت نظارت، معتمدین پیشنهادی فرماندار یا بخشدار مرکز حوزه انتخابیه را تأیید ننمود، فرماندار یا بخشدار مربوطه موظف است به تعداد دو برابر، افراد واجد شرایط دیگری را به هیأت نظارت پیشنهاد نماید. هیأت نظارت موظف است حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت نظر خود را کتباً اعلام نماید. اگر برای بار دوم معتمدین پیشنهادی، مورد تأیید هیأت نظارت مربوطه قرار نگیرند در صورتی که حداقل بیست نفر مورد تأیید باشند اعضای اصلی و علی‌البدل را از میان خود انتخاب خواهند کرد و در صورت عدم توافق فرماندار، بخشدار و هیأت نظارت شهرستان، هیأت نظارت استان با هماهنگی استاندار ظرف بیست و چهار ساعت، باقیمانده از سی نفر معتمد را انتخاب خواهند کرد.

تبصره ۲ - معتمدین این ماده باید دارای ایمان و التزام عملی به اسلام (به جز حوزه‌های اقلیت دینی) و قانون اساسی و حسن شهرت و سوادخواندن و نوشتن بوده و از عوامل مؤثر در تحکیم رژیم سابق و وابسته به گروههای غیرقانونی نباشند.

تبصره ۳ - تعداد اعضای هیأت اجرایی مرکز حوزه انتخابیه و حوزه‌های فرعی و کیفیت و مهلت تشکیل آنها یکسان است.

تبصره ۴ - فرمانداران و بخشداران حوزه انتخابیه موظفند از معرفی کسانی که در هیأت‌های اجرایی و شعب اخذ رأی انتخابات قبل، مرتکب تخلف شده باشند برای عضویت در لیست معتمدین و عضویت شعب اخذ رأی خودداری نمایند.

ماده ۳۴ - اعضای هیأت اجرایی پس از پذیرفتن عضویت، ملزم به شرکت در جلسات و امضای

صورتجلسات و اعتبارنامه متخین و انجام سایر وظایف قانونی می‌باشند.

تبصره ۱ - در صورت عدم شرکت فرماندار یا بخشدار حوزه انتخابیه و یا رئیس ثبت احوال در جلسات، هیأت اجرائی موظف است مراتب را طی صورتجلسه‌ای به مقام اجرائی مافوق اعلام داشته کسب تکلیف نماید.

تبصره ۲ - در صورت غیبت فرماندار یا بخشدار و یا رئیس ثبت احوال حوزه انتخابیه و یا بروز هر نوع اختلاف در هیأت اجرائی که منجر به توقف انتخابات شود، هیأت نظارت موظف است مراتب را به فوریت به هیأت نظارت مافوق گزارش دهد.

تبصره ۳ - هیأت اجرائی موظف است در صورت جلسات و گزارش کار خود موارد غیبت اعضا را با ذکر علت غیبت به وزارت کشور اعلام دارد.

ماده ۴۵ - داوطلبان نمایندگی مجلس باید ظرف هفت روز از تاریخ انتشار دستور شروع انتخابات به وسیله وزارت کشور با مراجعه به فرمانداری یا بخشداری مرکز حوزه انتخابیه پرسشنامه مخصوص اعلام داوطلبی را دریافت و تکمیل و تسلیم نمایند.

مراتب قبلاً" به وسیله وزارت کشور از طریق رسانه‌های گروهی به آگاهی عموم خواهد رسید و فرمانداران و بخشداران مکلفند مراتب را به وسایل مقتضی به اطلاع کلیه اهالی حوزه انتخابیه برسانند.

تبصره ۱ - داوطلبان نمایندگی مجلس که واجد شرایط بوده و در خارج از کشور بر می‌برند، باید ضمن مراجعه به سفارتخانه یا کنسولگری یا نمایندگی سیاسی مربوط پرسشنامه داوطلبی خود را در حضور مقامات ذی صلاح سفارت یا کنسولگری یا نمایندگی سیاسی تنظیم کرده و سفارتخانه نیز مفاد مندرج در پرسشنامه و مشخصات کامل داوطلب را به وسیله تلکس یا سریعترین وسیله مخابراتی و از طریق وزارت امور خارجه به وزارت کشور اعلام می‌نماید تا در مهلت قانونی نسبت به بررسی صلاحیت وی در هیأت اجرائی حوزه انتخابیه اقدام قانونی به عمل آید.

تبصره ۲ - داوطلبان نمایندگی می‌توانند فرم داوطلبی را از وزارت کشور دریافت و پس از تکمیل به وزارت کشور ارجاع نمایند. وزارت کشور موظف است در اسرع وقت مراتب را به فرمانداری یا بخشداری حوزه انتخابیه مربوطه اعلام نماید.

تبصره ۳ - تصویری از فرم داوطلبی و تصویر شناسنامه و دو قطعه عکس کلیه داوطلبان ظرف

حداکثر سه روز پس از خاتمه ثبت نام توسط وزارت کشور به هیأت مرکزی نظارت ارسال می‌گردد.

ماده ۵۲ - گزارشها و شکایات واصله ظرف مدت هفت روز پس از پایان مهلت دریافت شکایت در جلسه هیأت نظارت استان رسیدگی و نتیجه صورتجلسه می‌شود. چنانچه نظر هیأت اجرائی مبنی بر رد صلاحیت داوطلب، مورد تأیید هیأت نظارت استان نیز باشد، هیأت نظارت مذکور موظف است در این خصوص، نظر هیأت مرکزی نظارت را نیز کسب نماید. هیأت نظارت استان در مورد صلاحیت سایر داوطلبان نیز نظر خود را به هیأت مرکزی نظارت اعلام می‌نماید.

تبصره ۱ - هیأت نظارت استان پس از کسب نظر هیأت مرکزی نظارت، موظف است مراتب تأیید یا رد صلاحیت کلیه داوطلبان را با استناد قانونی طی صورتجلسه‌ای به فرماندار یا بخشدار مربوط اعلام نماید.

تبصره ۲ - فرماندار یا بخشدار موظف است نظر هیأت مرکزی نظارت، مبنی بر تأیید یا رد صلاحیت داوطلبان را که از هیأت نظارت استان دریافت نموده است، به نامبردگان ابلاغ نماید تا در صورت اعتراض به رد صلاحیت خود، کتباً به شورای نگهبان شکایت نمایند.

تبصره ۳ - در صورتی که نظر هیأت مرکزی نظارت مبنی بر رد صلاحیت داوطلبانی باشد که صلاحیت آنان مورد تأیید هیأت اجرائی مرکز حوزه انتخابیه قرار گرفته است، داوطلبان می‌توانند اعتراض خود را به شورای نگهبان تسلیم نمایند. شورای نگهبان بیست روز پس از اظهارنظر هیأت مرکزی نظارت نظر قطعی و نهایی خود را در خصوص تأیید یا رد صلاحیت داوطلبان به وزارت کشور اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۶ - فعالیت تبلیغات انتخاباتی نامزدهای نمایندگی هشت روز قبل از روز اخذ رأی (مرحله اول و دوم) آغاز و تا بیست و چهار ساعت قبل از اخذ رأی ادامه خواهد داشت.

ماده ۵۷ - استفاده از هر گونه پلاکارد، پوستر، دیوار نویسی و کاروانهای تبلیغاتی و استفاده از بلندگوهای سیار در خارج از محیط سخنرانی و امثال آن به استثنای عکس برای تراکت و زندگی نامه و جزوه و همچنین سخنرانی و پرسش و پاسخ از طرف نامزدهای انتخاباتی و طرفداران آنان ممنوع می‌باشد. متخلفین از این ماده به سه تا سی روز زندان محکوم می‌گردند. و

تبصره ۱- اعلام نظر شخصیتها در تأیید نامزدها به شرطی مجاز است که بدون ذکر عنوان و مسؤولیت آنها باشد و مدرک کتبی مربوط به امضاء آنان تسلیم هیأت اجرایی انتخابات شده باشد.

تبصره ۲- نصب و الصاق عکس و پوستر ممنوع می باشد و چاپ عکس صرفاً محدود به زندگینامه، جزوه، پرشور و کارت حداکثر در قطع ۱۰×۱۵ مجاز می باشد. نصب بنر و پارچه در محل ستادهای اصلی نامزدها به تفکیک برادران و خواهران مجاز می باشد. تخلف از مفاد این تبصره توسط چاپخانه‌ها مستوجب مجازات متدرج در این ماده می باشد.

ماده ۶۰- اعضای هیأت‌های اجرایی و نظارت انتخابات حق تبلیغ له یا علیه هیچیک از داوطلبان انتخاباتی را نخواهند داشت.

ماده ۶۱- هرگونه الصاق و نصب اعلامیه، عکس، پوستر و بنر و پارچه‌های تبلیغاتی به طور کلی ممنوع است و مأمورین انتظامی در صورت مشاهده چنین مواردی باید نسبت به امحاء آنها اقدام نموده و متخلفین را جلب و به مقامات قضائی تحویل نمایند. استتکاف از این وظیفه جرم محسوب می شود.

ماده ۶۵- داوطلبان نمایندگی و طرفداران آنان به هیچ وجه مجاز به تبلیغ علیه داوطلبان دیگر نبوده و تنها می توانند شایستگی‌های خود یا داوطلب مورد نظرشان را مطرح نمایند و هرگونه هتک حرمت و حیثیت نامزدهای انتخاباتی برای عموم ممنوع بوده و متخلفین طبق مقررات مجازات خواهند شد.

ماده ۲۹- اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن محرومند:

الف- اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه سراسر کشور محرومند مگر اینکه حداقل شش ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفاء نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند:

۱- رئیس جمهور و معاونین و مشاورین وی-

۲- دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام و معاونین وی.

۳- مشاورین معاونین رئیس جمهور.

۴- روسای دفاتر سران سه قوه.

- ۵ - وزرا و سرپرستان وزارتخانه‌ها.
- ۶ - معاونین و مشاورین وزرا.
- ۷ - مدیران کل و سرپرستان ادارات کل وزارتخانه‌ها و مدیران کل حوزه وزارتی و رؤسای دفاتر وزرا.
- ۸ - اعضای شورای نگهبان و هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات.
- ۹ - رئیس قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۰ - رئیس دیوان عالی کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۱ - دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۲ - رئیس دیوان عدالت اداری و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۳ - رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین و مشاورین وی.
- ۱۴ - روسا و سرپرستان سازمانها و ادارات کل و ادارات عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و جانشینان و معاونین آنان در سراسر کشور.
- ۱۵ - رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی.
- ۱۶ - رئیس جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی.
- ۱۷ - استانداران.
- ۱۸ - معاونین و مشاورین استانداران.
- ۱۹ - فرمانداران.
- ۲۰ - بخشداران.
- ۲۱ - شهرداران و روسای مناطق شهرداری.
- ۲۲ - روسا و سرپرستان سازمانهای دولتی.
- ۲۳ - رئیس دانشگاه آزاد اسلامی.
- ۲۴ - اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل بانکها.
- ۲۵ - اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل شرکتهای دولتی و وابسته به دولت که حیطه وظایف و اختیارات آنها به کل کشور تسری دارد.

۲۶ - رئیس کل بانک مرکزی ایران و معاونین و مشاورین وی.

۲۷ - روسا و سرپرستان بنیادهای (مستضعفان، شهید، ۱۵ خرداد، مسکن)، کمیته امداد امام خمینی (ره)، نهضت سوادآموزی، سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم و رئیس سازمان تعزیرات حکومتی و روسای اتاقهای بازرگانی و صنایع و معادن و تعاون، معاونین و مشاورین آنان.

۲۸ - شاغلین در نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات

ب - اشخاص زیر از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه قلمرو مأموریت خود محرومند مگر اینکه حداقل شش ماه قبل از ثبت نام از سمت خود استعفا نموده و به هیچ وجه در آن پست شاغل نباشند:

۱ - ائمه جمعه دائمی.

۲ - قضات شاغل در امر قضاء و رؤسای دادگستری شهرستانها و استانها .

۳ - مدیران کل و سرپرستان دفاتر و ادارات کل استانها و معاونین آنان.

۴ - مدیران کل و سرپرستان دفاتر و ادارات کل استانداریها و معاونین آنان.

۵ - رؤسا و سرپرستان ادارات و سازمانهای دولتی و وابسته به دولت و معاونین آنان در استان و شهرستان.

۶ - روسا و سرپرستان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دولتی و غیر دولتی و روسا و سرپرستان واحدها و شعب آنها.

۷ - اعضای هیأت مدیره و مدیران عامل شرکتهای دولتی و وابسته به دولت در استان و شهرستان.

۸ - سرپرستان مناطق و روسای شعب بانکها در استان و شهرستان.

۹ - سرپرستان دفاتر سازمان تبلیغات اسلامی در مرکز استان و شهرستانها.

۱۰ - مدیران مراکز صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران.

۱۱ - اعضاء شوراهای اسلامی شهر و روستا .

ج - اعضای هیأتهای اجرایی و ناظرین شورای نگهبان در حوزه انتخابیه تحت مسؤولیت خود.

تبصره ۱ - کلیه مقامات دارای عناوین همطراز با عناوین مذکور در بندهای (الف) و (ب) مشمول این ماده می‌باشند. تشخیص همطرازی با سازمان امور اداری و استخدامی کشور می‌باشد.

تبصره ۲ - در مورد کسانی که طبق قوانین استخدامی و یا تعهد خدمت، استعفای آنان منوط به پذیرش آن از سوی مسئولین مربوطه باشد، قبول استعفاء شرط است. همچنین استعفای پرسنل نیروهای مسلح منوط به قبول فرماندهی کل قوا می‌باشد.

تبصره ۳ - به هنگام ثبت نام، ارائه گواهی رسمی مبنی بر قبول استعفاء و عدم اشتغال در پست و مقام و مشاغل یاد شده در بندهای (الف) و (ب) این ماده شش ماه قبل از ثبت نام الزامی است. تبصره ۴ - جایگزین فرد مستعفی باید از سوی مرجع ذیصلاح بالاتر حداکثر به مدت یک ماه به طور رسمی معرفی شود و فرد مستعفی در آن حوزه مسئولیتی نداشته باشد.

تبصره ۵ - هریک از مسئولین استانی و شهرستانی نظیر رئیس ستاد اقامه نماز و رئیس ستاد امر به معروف و نهی از منکر مشمول حکم فوق می‌گردند.

تبصره ۶ - وزارت کشور موظف است حداقل سه ماه قبل از ثبت نام از داوطلبان، مراتب را از طریق رسانه‌های گروهی به آگاهی عموم برساند.

قانون مجازات اسلامی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۲/۲/۱

ماده ۱۹ - مجازات‌های تعزیری به هشت درجه تقسیم می‌شود:

درجه ۱

حبس بیش از بیست و پنج سال

جزای نقدی بیش از یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

مصادره کل اموال

انحلال شخص حقوقی

درجه ۲

حبس بیش از پانزده تا بیست و پنج سال

جزای نقدی بیش از پانصد و پنجاه میلیون (۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یک میلیارد
(۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

درجه ۳

حبس بیش از ده تا پانزده سال

جزای نقدی بیش از سیصد و شصت میلیون (۳۶۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا پانصد و پنجاه میلیون
(۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

درجه ۴

حبس بیش از پنج تا ده سال

جزای نقدی بیش از یکصد و هشتاد میلیون (۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا سیصد و شصت میلیون
(۳۶۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

- انفصال دائم از خدمات دولتی و عمومی

درجه ۵

حبس بیش از دو تا پنج سال

جزای نقدی بیش از هشتاد میلیون (۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یکصد و هشتاد میلیون
(۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

محرومیت از حقوق اجتماعی بیش از پنج تا پانزده سال

ممنوعیت دائم از یک یا چند فعالیت شغلی یا اجتماعی برای اشخاص حقوقی

ممنوعیت دائم از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه برای اشخاص حقوقی

درجه ۶

حبس بیش از شش ماه تا دو سال

جزای نقدی بیش از بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا هشتاد میلیون (۸۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

شلاق از سی و یک تا هفتاد و چهار ضربه و تا نود و نه ضربه در جرائم منافی عفت

محرومیت از حقوق اجتماعی بیش از شش ماه تا پنج سال

- انتشار حکم قطعی در رسانه‌ها

ممنوعیت از یک یا چند فعالیت شغلی با اجتماعی برای اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال
ممنوعیت از دعوت عمومی برای افزایش سرمایه برای اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال
ممنوعیت از اصدار برخی از اسناد تجاری توسط اشخاص حقوقی حداکثر تا مدت پنج سال
درجه ۷

حبس از نود و یک روز تا شش ماه

جزای نقدی بیش از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال
شلاق از یازده تا سی ضربه

محرومیت از حقوق اجتماعی تا شش ماه

درجه ۸

حبس تا سه ماه

جزای نقدی تا ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال

شلاق تا ده ضربه

تبصره ۱- موارد محرومیت از حقوق اجتماعی همان است که در مجازات‌های تبعی ذکر شده است.
تبصره ۲- مجازاتی که حداقل آن منطبق بر یکی از درجات فوق و حداکثر آن منطبق با درجه بالاتر باشد، از درجه بالاتر محسوب می‌شود.

تبصره ۳- در صورت تعدد مجازات‌ها، مجازات شدیدتر و در صورت عدم امکان تشخیص مجازات شدیدتر، مجازات حبس ملاک است. همچنین اگر مجازاتی با هیچ‌یک از بندهای هشت‌گانه این ماده مطابقت نداشته باشد مجازات درجه هفت محسوب می‌شود.

تبصره ۴- مقررات این ماده و تبصره‌های آن تنها جهت تعیین درجه مجازات است و تأثیری در میزان حداقل و حداکثر مجازات‌های مقرر در قوانین جاری ندارد.

تبصره ۵- ضبط اشیاء و اموالی که در ارتکاب جرم به کار رفته یا مقصود از آن به‌کارگیری در ارتکاب جرم بوده است از شمول این ماده و بند (ب) ماده (۲۰) خارج و در مورد آنها برابر ماده (۲۱۵) این قانون عمل خواهد شد. در هر مورد که حکم به مصادره اموال صادر می‌شود باید هزینه‌های متعارف زندگی محکوم و افراد تحت تکفل او مستثنی شود.

اداره قوانین
دایره چاپ و توزیع